

BOONANZA

"HAK, IK HEB JE!"

van Uwe Rosenberg

HET SPELDEE

Elke speler handelt met bonen die hij op zijn akkers verbouwt en zo mogelijk met winst verkoopt. Des te meer bonen een speler van een soort op een akker heeft, des te hoger is de opbrengst van de oogst bij verkoop. Helaas is een speler echter vaak gedwongen zijn bonenoogst veel te vroeg tegen dumprijzen te verkopen. En soms levert een oogst helemaal niets op. Doel van het spel is de meeste thalers te verdienen met de bonenhandel.

HET SPELMATERIAAL

De bonenkaarten

Er bestaan acht verschillende soorten bonen in het spel. Van elke soort is een verschillend aantal kaarten aanwezig. Op een bonenkaart staat aangegeven hoeveel kaarten er van deze soort in het spel zitten.

Aan de onderkant van elke bonenkaart bevindt zich de **boonometer**. Deze geeft aan hoeveel thalers een speler ontvangt bij verkoop van zijn bonen. De getallen geven aan hoeveel bonenkaarten van deze soort moeten worden verkocht om één, twee, drie of vier bonenthalers te ontvangen.

Voorbeeld 1:

Eén of twee bruine bonen brengen bij verkoop van de oogst niets op, drie en vier bruine bonen leveren één thaler op, vijf en zes bruine bonen leveren twee thalers, zeven bruine bonen drie thalers en vanaf acht bruine bonen ontvangt de speler vier thalers.

De bonenthalers

Bij verkoop van zijn oogst ontvangt een speler bonenthalers door middel van het omdraaien van zijn bonenkaarten. Daarmee krijgt een kaart de waarde van één bonenthaler.

Bonenkaart omdraaien = één bonenthaler

De bonenvelden

Iedere speler gebruikt de ruimte voor zich op tafel om bonen te verbouwen. Aan het begin van het spel beschikt een speler over twee bonenvelden.

1e bonenveld 2e bonenveld

Op een bonenveld mag een onbeperkt aantal bonen van een gelijke soort worden verbouwd. De bonenkaarten op een bonenveld worden in een rij afgelegd.

Op een bonenveld mag slechts één soort bonen worden gelegd.

DE VOORBEREIDING

De "3e bonenveld"-kaarten blijven voorlopig nog even in de doos. De bonenkaarten worden goed geschud. **Iedere speler ontvangt 5 kaarten.**

Basisregel: De spelers mogen de volgorde van de kaarten in hun hand tijdens het spel op geen enkel moment veranderen!! Het is dus niet toegestaan de kaarten te sorteren, zoals in andere kaartspelen gebruikelijk is.

Dat betekent voor het ontvangen van bonenkaarten, dat de kaarten in dezelfde volgorde in de hand worden genomen als ze worden ontvangen. Iedere nieuwe kaart wordt steeds achter de oude kaarten gestopt.

De niet uitgedeelde kaarten worden op tafel gelegd als gedekte stapel met de "thaler"-zijde naar boven. De speler links van de gever begint met het spel.

Iedere speler ontvangt vijf kaarten

Voorste kaart

HET SPELVERLOOP

Een beurt van een speler bestaat uit vier fasen:

1. Bonenkaarten uitspelen
2. Handelen en weggeven
3. Bonen verbouwen
4. Nieuwe bonenkaarten trekken

1e fase: Bonenkaarten uitspelen

De speler **moet** de eerste kaart uit zijn hand, oftewel zijn voorste (geheel zichtbare) bonenkaart op één van zijn bonenvelden uitspelen. Daardoor verlengt of begint hij een rij kaarten van deze bonensoort.

Daarna **mag** hij nog een tweede kaart, de kaart die nu de voorste kaart in zijn hand is, op een bonenveld uitspelen.

Als een speler geen kaarten in zijn hand heeft, vervalt deze fase.

Als een speler een bonensoort moet afleggen die niet overeenkomt met de bonensoorten op zijn bonenvelden, moet hij eerst **alle** bonen van één van zijn bonenvelden oogsten en verkopen. (Zie "Oogsten en verkopen van bonen")

2e fase: Handelen en weggeven

De speler trekt **twee kaarten van de gedekte stapel** en legt ze voor alle spelers zichtbaar open op tafel.

De speler moet nu beslissen of hij deze kaarten wil houden of niet. Als hij één of beide kaarten wil behouden, dan legt hij ze goed gescheiden van de kaarten op zijn bonenvelden, voor zich neer. Als hij één of beide kaarten niet wil houden, kan hij ze aanbieden aan zijn medespelers.

1e fase:

De voorste bonenkaart uit de hand op een bonenveld afleggen. Daarna mag nog een tweede bonenkaart van voren worden afgelegd. Deze beide kaarten hoeven niet op hetzelfde bonenveld te worden afgelegd.

2e fase:

Twee kaarten trekken en omdraaien. Daarna mogen alle spelers handelen met en weggeven aan de speler die aan de beurt is.

Voorbeeld 2:

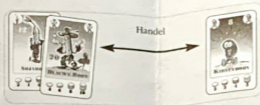

Een tuinboon en een sojaboon worden getrokken. Mazarine houdt de tuinboon en probeert de sojaboon aan haar medespelers te slijten, omdat deze niet op haar bonenveld past. Ze vraagt: "Wil iemand deze sojaboon? Ik heb daarvoor het liefst een kidneyboon."

In principe geldt:

- Je mag slechts handelen met de speler die aan de beurt is. Naast de beide getrokken kaarten mag de speler ook kaarten uit zijn hand aanbieden. De volgorde van zijn kaarten is daarbij niet van belang.

Voorbeeld 3:

Mazarine zegt: "Ik bied de omgedraaide sojaboon en nog een blauwe boon uit mijn hand aan voor een kidneyboon."

- De medespelers mogen met hun handkaarten handelen. Het is mogelijk meerdere kaarten aan te bieden of te eisen in ruil voor één kaart.
- Ook als de getrokken kaarten zijn verhandeld, mogen nog steeds handkaarten worden verhandeld.

Let op:

De verhandelde kaarten worden, goed gescheiden van de kaarten op de bonenvelden, voor iedere speler neergelegd. **Ze mogen niet in de hand genomen worden en er mag niet mee verder gehandeld worden!**

Ook bij het handelen mag de volgorde van de kaarten in de hand niet worden veranderd. De spelers mogen echter elke kaart aanbieden, onafhankelijk van de plaats, waar de kaart zich bevindt. De kaart mag slechts uit de hand worden genomen als de kaarten daadwerkelijk geruild worden, eerder niet.

Weggeven:

Tijdens de handelsfase mogen bonenkaarten ook weggegeven worden. De speler die aan de beurt is, mag kaarten uit zijn hand of getrokken kaarten aan alle medespelers weggeven. Zijn medespelers mogen eveneens kaarten uit hun hand schenken, aan de speler die aan de beurt is (niet aan andere spelers). **Uiteraard is het niet verplicht geschenken aan te nemen.** Als niemand het geschenk aanneemt, moet de speler de kaart gewoon houden.

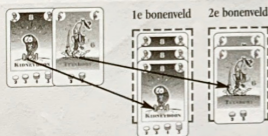
Als het de speler die aan de beurt is niet gelukt is beide of één van de getrokken bonenkaarten kwijt te raken aan zijn medespelers, dan moet hij deze in de volgende fase "bonen verbouwen" op zijn bonenvelden afleggen.

De fase "bandelen en weggeven" is afgelopen als niemand meer wil handelen of weggeven.

3e fase: Bonen verbouwen

Alle spelers leggen nu de verkregen bonenkaarten op hun bonenvelden. De spelers mogen de volgorde, waarin ze de bonenkaarten afleggen, zelf bepalen. Tussen het afleggen van verschillende bonenkaarten mag ook geoogst worden (zie "Oogsten en verkopen van bonen").

Voorbeeld 4:

Nadat Mazarine een sojaboon en een tuinboon had getrokken, ruilt ze de sojaboon met een blauwe boon uit haar hand tegen een kidneyboon van Richard. Mazarine houdt de getrokken tuinboon. Nu moet ze de beide bonen verbouwen. Ze legt eerst de kidneyboon op het eerste bonenveld af. Daarna legt ze de tuinboon op het tweede bonenveld af.

Als een speler, op grond van verschillende bonensoorten, de verkregen bonenkaarten niet kan afleggen, dan moet hij verplicht bonen van een bonenveld oogsten, voordat hij weer bonen kan afleggen.

4e fase: Nieuwe bonenkaarten trekken

De speler die aan de beurt is, trekt één voor één drie bonenkaarten van de gedekte stapel en neemt deze in de hand. De nieuwe kaarten worden achter de oude kaarten in de hand gestopt in dezelfde volgorde als ze worden getrokken. Als de gedekte stapel in deze fase of in de handelsfase op is, wordt de in de loop van het spel ontstane aflegstapel geschud en als nieuwe gedekte stapel gebruikt. De volgende speler (in de richting van de wijzers van de klok) is aan de beurt

Het oogsten en verkopen van bonen

Als een speler een bonenveld wil oogsten, moet hij altijd **alle** bonen van een veld verkopen. Verkopen betekent: De speler telt het aantal bonen op een veld. De boonometer van de kaart geeft aan, hoeveel thalers de speler voor zijn bonen ontvangt. De speler draait het betreffende aantal bonenkaarten om (naar de thaler-zijde) en legt ze, gescheiden van de andere kaarten, voor zich neer. De niet in thalers omgewisselde bonen worden met de boon-zijde naar boven op de aflegstapel naast de gedekte stapel gelegd.

Voorbeeld 5:

Drie chilibonen leveren één bonenthaler op. Marc draait één van de drie chiliboon-kaarten om en heeft daarmee een bonenthaler. De beide overige chiliboon-kaarten legt hij op de aflegstapel.

Soms ontvangt een speler bij verkoop geen bonenthalers.

Voorbeeld 6:

Met de verkoop van een oogst met twee chilibonen krijg je geen bonenthalers.

Als een speler bonen wil of moet oogsten, mag hij zelf kiezen welk bonenveld hij oogst. Een bonenveld met slechts één kaart kan niet geoogst worden. **Uitzondering:** Als op alle bonenvelden van een speler slechts één kaart ligt, mag hij zo'n bonenveld oogsten.

Andere acties van de speler

De spelers mogen, **ook als ze niet aan de beurt zijn**, bonenvelden oogsten en verkopen.

Elke speler kan in het spel **één keer** een "3e bonenveld"-kaart kopen. Een speler hoeft daarvoor niet aan de beurt te zijn. Het derde bonenveld kost drie thalers. Deze speler heeft nu tot het einde van het spel drie bonenvelden tot zijn beschikking in plaats van de gebruikelijke twee. De speler betaalt door drie van zijn in thalers omgewisselde bonenkaarten uit te zoeken en met de boon-zijde naar boven op de aflegstapel te leggen. Hij krijgt een "3e bonenveld"-kaart die hij voor zich neerlegt.

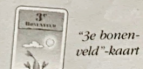
HET EINDE VAN HET SPEL

Als de gedekte stapel tijdens de fase "bandelen en weggeven" van een speler voor de derde keer op is, wordt de fase "bandelen en weggeven" en "bonen verbouwen" nog uitgespeeld. Als de gedekte stapel tijdens de fase "nieuwe bonenkaarten trekken" voor de derde keer op is, is het spel meteen afgelopen. Iedere speler mag nu nog zijn bonenvelden oogsten en verkopen. Kaarten in je hand tellen niet meer mee. De speler die de meeste bonenthalers bezit, wint het spel.

Verhandelde bonenkaarten mogen niet in de hand genomen worden en er mag niet mee verder gehandeld worden.

3e fase
Alle spelers leggen nu hun verkregen bonen op hun bonenvelden af.

4e fase:
Drie nieuwe bonenkaarten trekken en één voor één aan de kaarten in je hand toevoegen.

*De zesde "3e bonenveld"-kaart wordt alleen gebruikt als met de Boonanza-uitbreidingsset wordt gespeeld.

Als de gedekte stapel voor de derde keer op is, is het spel afgelopen. Alle spelers kunnen nu nog oogsten en verkopen. De speler met de meeste thalers wint het spel.

